

Beethoven, Čajkovský a Ti druzí rok poté

Koncert 14.11.2021 • účinkující a skladatelé

Kladenský symfonický orchestr

Kladenský symfonický orchestr, člen České asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles, člen evropské a světové federace orchestrů, vstoupil v r. 2019 do své 117. koncertní sezóny. Vedení orchestru skvělými dirigenty (Hynek Kubát, žák Antonína Dvořáka, Vašatovci, Jan Snítíl, Vítězslav Podrazil, Jiří Mikula, Martin Klepetko, Adolf Melichar, Zbyněk Müller, Vlastimil Mareš, Karel Procházka) je společným znakem jeho historie i současnosti. V současné době jsou stálými dirigenty orchestru Karel Procházka a Vlastimil Mareš. S tělesem vystupovali vedle vlastních členů i osobnosti velkého hudebního světa (František Ondříček, Jaroslav Kocián, Ema Destinová, Václav Snítíl, Jaroslav Svěcený, Ivan Ženatý, Jiří Panocha, Pavel Zejfart, Daniel Veis, Jiří Hubička, Miloš Bok, Václav Hudeček, Jiří Bárta, Kazuko Nagatomi ...). Dramaturgie orchestru vychází

z české tvorby, zastoupené především obdobím klasicismu a novoromantismu. Nejhranější jsou díla Antonína Dvořáka, prováděny jsou i skladby Smetany, Mendelssohna, Brahmsa, Čajkovského, Griega, Musorgského, Skrjabin, Prokofjeva, Suka a dalších skladatelů. Orchester stál u zrodu projektu Antonín Dvořák a náš kraj, účinkoval na zámku v Třešti (Mezinárodní vědecká konference), vystupoval na Národních festivalech v Písku a ve Slaném. Zahraněcké kontakty navázal v r. 1988, kdy přijal pozvání na Orchesterální seminář v Bad Alexandersbadu, který vyvrcholil koncertem v Selbu, na kterém byla provedena rovněž Dvořákova Symfonie č. 8 G dur Anglická. V příštím roce přišlo pozvání z Mnichova na Mezinárodní festival neprofesionálních orchestrů. V r. 1990 začala spolupráce a výměnné koncerty s Wandsbeker Sinfonieorchester z německého Hamburku, která trvá doposud, když první setkání muzikantů z obou orchestrů proběhlo již na Orchesterálním semináři v Bad Alexandersbadu v r. 1988. Orchester hrál ve Francii (1992) a kontakty navázal (2000 – 2002) s Wansworth Symphony Orchestra z Velké Británie. V Kladně r. 2002 provedl Kladenský symfonický orchestr při příležitosti svého stoletého jubilea pod taktovkou dirigentů, kteří s orchestrem spolupracovali, a za spoluúčasti muzikantů ze spřátelených zahraničních hudebních těles, cyklus symfonických básní Má vlast Bedřicha Smetany. V r. 2007 byl orchestr zastoupen při provedení Dvořákova oratoria Stabat Mater v mezinárodně obsazeném orchestru v rámci Národního festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles na koncertech v České republice a v Německu (Teplice, Freital, Ústí nad Labem, Drážďany), v r. 2008 byl zastoupen v obdobném mezinárodním projektu, tentokrát při provedení Symfonie č. 1 c moll Johannese Brahmsa a Slovanského tance č. 1 C dur Antonína Dvořáka (Ústí nad Labem, Teplice, Drážďany). V r. 2010 to byl mezinárodní projekt Dvořák 2010 a koncerty v Ústí nad Labem a v Drážďanech, na nichž zazněla Symfonie č. 9 e moll Z Nového světa Antonína Dvořáka a Symfonie D dur Lovecká Karla Stamice. V lednu 2011 přišlo pozvání do Hamburku; Kladenský symfonický orchestr byl zastoupen při provedení dvou koncertů s Wandsbeker Sinfonieorchester a Ensemble Felix Kopenhagen z Kodaně v Dánsku. Na koncertech zazněly skladby – Niels W. Gade: Nachklänge von Ossian; Carl Nielsen: Aladdin – Suite, Richard Wagner: Siegfried – Idyll; Janet Albright: Koncert für 3 Violoncelli und Orchester. V r. 2015 byla obnovena spolupráce s Jeanem Dubois, která započala před mnoha lety, francouzským skladatelem, zpěvákem, klavíristou a kytaristou, při provedení jeho skladeb za doprovodu Kladenského symfonického orchestru. V r. 2018 v rámci projektu Má vlast 1918 – 2018 opět zazněla Smetanova Má vlast v provedení Kladenského symfonického orchestru za spoluúčasti hostů ze spřátelených orchestrů z Německa a Velké Británie. Poslední setkání s Wandsbeker Sinfonieorchester proběhlo v Hamburku v únoru 2019.

Karel Procházka • *1974 • dirigent

Karel Procházka získal první hudební vzdělání na LŠU v Kladně v oborech violoncello a zpěv. Od r. 1989 je členem Kladenského symfonického orchestru a od r. 2007 jedním z jeho dirigentů. V letech 1990 – 2004 byl členem a sólistou kladenského pěveckého sboru Schola cantorum Sanctae Caeciliae, u jehož sbormistra Jána Čambála studoval zpěv. V r. 2003 absolvoval na Pedf UK Praha a Týnské vyšší odborné škole v oboru Sborníctví chrámové hudby, v r. 2010 na katedře Hudební vědy FF UK Praha. Od r. 1998 působí jako sbormistr a umělecký vedoucí pěveckého sboru Chorus Carolinus Kladno. S ním především uvádí v obnovených premiérách skladby chrámového hudebního archivu ve Smečně. Několik let se věnuje intenzivní badatelské činnosti, zejména dílu českého skladatele patera Františka Mensiho (1753 – 1829), za což obdržel cenu rektora Karlovy univerzity za vědecký přínos, a dílu kantora z Tuhoměřic Jana Karla Loose (1722 – 1772). Účastní se aktivně řady mistrovských pěveckých kurzů a jako tenorista spolupracuje s řadou hudebních souborů – Harmonia delectabilis Lukáše Vendla, Ritornello Michaela Pospíšila, Ensemble Inégal Adama Viktory, Musica Florea Marka Štrýncla, Kühnův smíšený sbor. Je autorem okolo 80 skladeb, zejména duchovních (Requiem, Te Deum, Dixit Dominus, offertoria, příležitostné skladby, koledy) a písňových textů – zejména vánočních, a rovněž autorem Symfonie in C Královské s podtitulem Ke stému výročí zániku monarchie, která byla v premiéře uvedena Kladenským symfonickým orchestrem v rámci projektu Má vlast 1918 – 2018 na koncertě konaném dne 11.11.2018 v Domě kultury Kladno.

Vlastimil Mareš • * 1957 • dirigent

Vlastimil Mareš se s orchestrem setkal poprvé v r. 1996 a od r. 1998 s ním spolupracuje dodnes. Dirigování studoval jako soukromý žák mistra Libora Peška. Tuto nabídku dostal při jejich společném vystoupení s Liverpoolskou filharmonií. Dirigoval zejména orchestr v Českých Budějovicích, Plzeňskou filharmonií. Jako dirigent byl pozván ke spolupráci na projektu festivalu Ameropa, založeném na kooperaci hudebníků Ameriky a Evropy. Vlastimil Mareš byl ve dvou funkčních obdobích děkanem a nadále je profesorem Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze. Je znám především jako vynikající klarinetista. Tento obor studoval ve třídě J. Hlaváče na Plzeňské konzervatoři. Po absolvování Akademie múzických umění v Praze se stal prvním klarinetistou Symfonického orchestru hl. města Prahy FOK, členem Pražského dechového kvinteta, uznávaným sólistou. Své mimořádné hudební nadání prokázal na mezinárodních soutěžích, kde získal vesměs první ceny – například Concertino Praga, soutěž K. Kurpinského v Polsku, Markneukirchen v Německu, Pražské jaro. S velkým úspěchem pro něj skončily soutěže v Paříži, Římě, kde postoupil do úzkého čtyřčlenného finále. Jeho nahrávky jsou dnes velmi vyhledávané a uznávané doma i v zahraničí (CD rok 96 v Paříži, Grammy Asia 97 - Soul, Grammy classic 93 – Praha). Jako sólista klarinetista vystoupil na pódiiích mnoha zemí včetně USA, Japonska i Anglie.

Marie Šumníková • * 1998 • klavír

Mladá nadějná klavíristka Marie Šumníková začala hrát na klavír ve čtyřech letech a až do patnácti let ji učila její maminka Jana Šumníková. Má za sebou čtyři roky na Pražské konzervatoři pod vedením Martina Kasíka. V současné době studuje ve čtvrtém ročníku Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze u profesora Ivana Klánského. Od malička se úspěšně účastní národních i mezinárodních soutěží. Například Amadeus Brno, Prague Junior Note, Broumovská klávesa, Mladý klavír Pražské konzervatoře, Virtuosi per musica di pianoforte, Chopin for the Youngest, International piano competition in Aachen, International piano competition in Bari 2017, International Chopin piano competition Budapest (do 18 let)... Mezi její největší úspěchy patří: druhá cena na Mezinárodní soutěži Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních 2015 a 2017 (do 30 let), získání titulu finalista na tříkolové soutěži International Chopin piano competition Budapest 2016 (do 30 let), získání Aspiration foundation special prize v prvním ročníku soutěže Olga Kern International piano competition 2016 v Novém Mexiku [(Albuquerque) - 18 až 32 let],

první cena na soutěži International piano competition in Milan 2017 a druhá cena na International Weber piano competition in Dresden 2019. Má za sebou řadu významných koncertů u nás i v zahraničí (Rakousko, Německo, Švýcarsko, USA). Jako sólistka vystoupila několikrát s Moravskou filharmonií Olomouc, Janáčkovou filharmonií Ostrava, Filharmonií Bohuslava Martinů Zlín, Symfonickým orchestrem Gödölö a v lednu 2019 také s Pražským symfonickým orchestrem v barokním sále Laeiszhalle v Hamburku (koncerty Mozarta, Haydna, Šostakoviče, Chopina a Rachmaninova). Byla vybrána mezi 30 nejlepších klavíristů do 30 let na světové klavírní kurzy v Miami se zaměřením na Fryderyka Chopina, které se uskutečnily v létě 2019.

Petr Iljič Čajkovský • 07.05.1840 Votkinsk – 06.11.1893 Petrohrad • skladatel

Čajkovského nesmírně emocionální hudba kombinuje mnoho vlivů v jedinečném a osobitém stylu: melodiku ruských lidových nářevů se západoevropskými technikami, nacionalismus s hluboce osobním prožitkem, velkolepost s niterností a krásou. Vliv skladatelovy homosexuality na jeho dílo stejně jako okolnosti jeho smrti stále vyvolávají spekulace a kontroverze, jeho hudba ovšem nadále patří k nejoblíbenější a nejhranější na světě.

Evžen Oněgin • Valčík • Polonéza •

Čajkovského opera je inspirována románem ve verších Alexandra Sergejeviče Puškina o Oněginovi, šlechtici byronského typu, jenž zlomí srdce mladé Taťány tím, že chladnokrevně odmítne její vyznání lásky. Expresivní a ladné melodie, baletní scény a úžasná orchestrace je přesně v intencích tradiční lyrické opery.

Klavírní koncert č. 1 b moll •

Čajkovský napsal svůj první klavírní koncert během krátké doby od listopadu 1874 do února 1875. Díky své novosti a originalitě nebylo dílo zpočátku dobře přijato, neocenil jej ani vynikající hudebník Nikolaj Rubinstein, který inspiroval jeho vznik. Také první provedení v Sankt Petěrburgu a v Moskvě byla málo úspěšná. Ale od r. 1878, kdy si Nikolaj Rubinstein uvědomil chybu svého odmítnutí a koncert začal hrát, získává dílo stále větší oblibu. Jedním z prvních jeho popularizátorů mimo Rusko byl klavírista a dirigent Hans von Bülow, jemuž Čajkovský své dílo věnoval. Čajkovský napsal dva další klavírní koncerty, které se však hrají zřídka. Klavírní koncert č. 1 b moll patří k nejoblíbenějším Čajkovského dílům a je pravděpodobně nejznámějším a nejpopulárnějším klavírním dílem všech dob. Klavírní koncert č. 1 b moll je zkomponován pro dvě flétny, dva hoboje, dva B-klarineti, dva fagoty, čtyři F-horny, dvě trubky, tři pozouny (dva tenorové, jeden basový), tympány, sólový klavír a smyčce. Koncert má tradiční formu ze tří částí. Standartní provedení trvá 30 až 36 minut. První věta trvá déle než další dvě dohromady a je zkomponovaná velmi netradičně. Koncert začíná 106 taktů dlouhou předehrou. Několik prvních tónů patří pozounům, po nichž zazní jedna z vůbec nejznámějších melodií klasické hudby. Melodii drží smyčce, které mohutnými akordickými bloky doprovází klavír. Po doznění orchestru následuje překvapivá kadence klavíru odvozená od smyčcové melodie. Pak orchestr s doprovodem klavíru zopakuje celou melodii. Zde končí předehra, jejíž melodie se v průběhu koncertu již nezopakuje. Až v tomto okamžiku následuje expozice provedení hlavního a vedlejšího tématu věty. Hlavní téma je inspirované ukrajinskou lidovou melodií, vedlejší je romantičtější. Druhá věta začíná tichými akordy hranými pizzicato. Něžné až nevinně znějící hlavní téma zahraje flétna a hned po ní klavír s jemným doprovodem orchestru. Ve střední části věty je zkomponovaná rychlá klavírní pasáž. Třetí větu otevírají výrazně tympány a smyčce, a hned razantně nastupuje klavír. Hlavní téma je rychlé, tanečního charakteru s krátkými klavírními frázemi. Další téma je kontrastní, více zasněné. První uvedení koncertu 25.10.1875 v Bostonu dirigoval Benjamin Johnson Lang a na klavír hrál Hans von Bülow. První provedení v Rusku 13.11.1875 v Sankt Petěrburgu s ruským klavíristou Gustavem Krossem dirigoval český dirigent Eduard Nápravník.

